

Preken uit de Maartenskerk

Zondag 14 maart 2021

4e zondag van de veertigdagentijd

2 Koningen 4 en Markus 6, 32-44

Teun kruijswijk Jansen

Lieve gemeente,

|

Voordat de uitleg van onze teksten vandaag op gang kan komen, moet ik u eerst iets bekennen.

Toen ik het verhaal las van het brood en de vissen, en de rijkdom voor al die zoekende mensen daar op het groene gras, en het nog eens las en nog eens...

Toen kwam een groot verlangen boven: verlangen naar een gezellig samenzijn aan een lange tafel, een etentje met de heerlijkste spijzen en passende wijn in overvloed...

Verhalen,gepraat, een lach en een traan, en een aantal van die maaltijden schoten me weer te binnen.

Heerlijk... die roze bril op deze roze zondag!

In een Joodse roman lees ik: *'Alle cadeautjes zijn niks niet. Geld raakt op, kleding scheurt, speelgoed gaat kapot, maar een goed maal blijft hangen in het geheugen, en raakt nooit op zoals andere cadeaus. Een etentje verlaat o zo snel het lichaam, maar o zo langzaam het geheugen.'* (Uit: *De vier maaltijden* van Meir Shalev).

Gelukkig maar, want we moeten het in de stilte van deze dagen zeker ook van ons geheugen, en dit Bijbelse maaltijdverhaal, hebben!

II

Als het om 'geheugen' voor de goede, onmisbare, dingen gaat: Marcus en zijn basisgemeente hadden een ijzersterk geheugen.

Zij kenden het Eerste Testament van buiten: de verhalen over Abraham's maaltijd met de drie vreemdelingen... het manna van Mozes.

Maar ook de profeet Elisa die het volk toen er honger was in het land, overvloedig te eten gaf. Er bleef zelfs van over..

In het jaar 70 zag Marcus terug op Jezus als de nieuwe Elisa, als een nieuwe Mozes. Hij laat zien dat Jezus, wat in vroeger eeuwen verteld werd, dubbel en dwars heeft herhaald.

God is *opnieuw* met hen geweest: in Jezus heeft de Liefdevolle, heeft God, opnieuw gezicht gekregen.

Ons verhaal begint er dan ook mee dat hij op die afgelegen plaats de grote menigte zag die op hem afgekomen was, en *medelijden met hen voelde*.

Er staat eigenlijk: met ontferming was bewogen, of nog scherper: het in zijn ingewanden voelde.

Een uitdrukking die in het oude Testament uitsluitend met betrekking tot God wordt genoemd.

Het is het goddelijke om zo diep, als in een moederschoot, te worden geraakt door menselijke nood.

Deze mensen *zijn* in nood. Ze verlangen diep naar iets; iets dat je ergens anders niet vinden kunt. Ze hebben honger naar richting in hun leven. Iets dat blijft, waar je op *aan* kunt.

Daarom trekken ze en masse naar de woestenij.

Het ergste wat mensen kan overkomen is dat zij zijn als schapen zonder herder; dat *niemand* hun wijst waar ze het zoeken moeten en vinden kunnen.

Jezus beantwoordt hun verlangen en richtingloosheid omdat hij hun in veel dingen begon te onderwijzen; te *leraren*, staat er.

Je zou het alle volken en zeker ook onszelf toewensen: er is zo veel gepraat, en gereken, verlangen naar controle.

Maar wat is het dat *echt* daarvan in ons over blijft, om mee verder te kunnen in de vragen waarmee *wij* te leven hebben?

In Rome zit een kleine christengemeente die zondag bijeen om het brood te breken en Jezus' aanwezigheid te gedenken en te vieren.

En Marcus vertelt hen over de woestijn: daar waar al Israëls groten hun Godsvertrouwen en zelfvertrouwen, hun *roeping* vonden.

Daar zal het manna van Gods goedheid neerdalen, *daar* gaat het messiaans aan toe voor mannen, vrouwen en kinderen:

ze vinden daar richting voor hun leven.

En kijk! Zij die zo even nog 'apostelen' werden genoemd, zijn nu weer 'leerlingen' en krijgen langzamerhand genoeg van de mensen en de lange les die Jezus gaf. *Stuur ze toch weg Jezus. Ze moeten maar voor zichzelf zorgen en in de omtrek eten kopen!*

Maar Jezus antwoordt: *geven jullie hen maar te eten!*

Het samen eten hoort bij het samenzijn, bij het leren.

Niemand is hier alleen voor z'n eigen goede gevoel gekomen om daarna huiswaarts te gaan.

Ze zullen er allemaal aan moeten geloven om *een lichaam* te worden. Lichaam en geest gaan samen. Daarom gaan ze zitten in het *groene gras*.

Hé ... al is het een woeste, eenzame plek: er groeit nog gras, groen gras, het symbool van de grazige weide.

want gras heeft met 'grazen' te maken.

Het grazen van een kudde die een herder heeft.

Die woeste plaats wordt nu een massale eetgelegenheid voor velen, en geen Boa te zien!

Marcus ziet hen zitten waar groen gras is, en met hun bonte kleuren vullen de mensen de *perken* (want dat staat er!) als bloemen.

Dat is beloofde nieuwe schepping: *de steppe zal bloeien, de steppe zal lachen en juichen!* uit het Paaslied (Lied 608).

Wat hebben jullie bij je?

'*Vijf broden en twee vissen*' antwoorden ze.

Evenveel broden als er zijn in de Thora van Mozes, de heilige eerste vijf boeken van de Bijbel waar Jezus uit leefde en waarvan hij als geen ander deelde. Leeftocht voor onderweg.

Jezus draagt hen op om in groepjes van honderd en vijftig te gaan zitten.

Dan neemt hij het brood (je hoort er de taal van het laatste avondmaal in), kijkt omhoog, spreekt de zegen uit, breekt het en deelt ervan.

Hij die op de graven van de eerste martelaren in Rome als vis staat afgebeeld, ICHTHUS, Iesus Christus, Zoon van god, Redder.

Hij die zich door Gods genade als een vis een weg gebaad heeft door het water van de dood, geeft de vis aan.

En ze eten en het blijkt genoeg. Ze houden zelfs over: twaalf manden.

Getallen *tellen* in onze samenleving. Zoveel miljoen voor dit, zoveel toeslag voor dat. Zoveel besmettingen vandaag, zoveel vaccins voor morgen.

Onze wereld heeft de handen vol om te controleren.

Maar getallen in de Bijbel gaan niet over controle:

ze *vertellen* vooral.

Twaalf volle korven blijven over. De apostelen moeten met hun korven nu ook nog de rommel opruimen!

Het wonder is dat de sleur van alle dag is doorbroken op dit

bloemrijke stukje koninkrijk op die eenzame plaats.

De uitzichtloosheid van onze geschiedenis

wordt doorbroken met het visioen van vrede.

Dat is dus geen godsdienstles meer, maar openbaring.

Poëzie, of zo je wilt: profetie. Zo is de schepping bedoeld!

Het is het wonder dat ons wankele geloof en vertrouwen hier ongedacht gevoed wordt.

Als wij om ons heen kijken, en vervolgens zien wat er in ons mandje zit, kan de angst ons om het hart slaan.

Onze honger, onze dorst, onze nood.

De dorst en honger en nood van hen met wie we leven...

De beproeving van de schepping die onder onze behoefte aan een onstilbare verzadiging lijkt te bezwijken..

Het is te weinig, te ontoereikend, geen beginnen aan, met dat waar wij mee te 'dealen' hebben. Er is te weinig controle meer!

Weg is 'normaal'..

Stel dat u zou vragen om eens concreet te worden, en aan te geven wat dit verhaal ons aanreikt voor de komende verkiezingen, waar zou ik dan op komen?

Uit dit verhaal komen wat mij betreft drie 'vingerwijzingen' naar boven:

De eerste is: Sta je daar alleen in het stemhokje?

Nee, je bent er niet alleen, zegt het verhaal: je bent er met Hem, en namens Hem, die met ontferming was bewogen.

De vraag is dus met wie, om wie, ben je zelf bewogen?

In welke politieke intentie kom je hem of haar in een menselijk gezicht het meeste tegen?

Het tweede is de boodschap uit het verhaal dat het erom gaat om te delen wat voorradig is.

Leven dat delen wil komt niet tekort!

Delen is in de Bijbel *altijd* vermenigvuldigen. Laten wij, en onze economen en politici, daarbij in de leer gaan!

En dan het derde: de evangelist Johannes vertelt bij dit verhaal dat het Paasmaal nabij is. Dat gaat nog verder dan alleen het delen van het brood. En dat relativeert ook onze stem in het stemhokje.

Het stemmen hoort bij ons samenspel en het feest van de democratie, maar gaat voor ons in het spoor van onze geloofsweg:

want Jezus kijkt *omhoog* als hij het brood breekt:

het gaat met Pasen over die verwondering, het geheim,

dat het brood dat gebroken en gedeeld wordt,

en tegelijk het ongeloofelijke vertelt, dat de dood in Hem overwonnen wordt.

Dat bemoedigt in het gedoe en geduld wat democratie betekent!

Dat wat van God is gaat op, maar niet *onder* in ons menselijke.

Het laatste woord is niet aan de angst en niet aan de dood,

niet aan onze mensenmacht en onmacht, maar aan onze Vader in de hemel, *Zijn Koninkrijk* kome bidden we!

Het blijft niet bij de beperktheid van onze keuze, woorden en daden.

Het heilige houdt ons 'gewone' gaande, en helpt ons boven de beperkingen van onze tijd, *vooruut* te zien.

Voor ieder van wie hongeren en dorsten naar goed leven, naar *echte* aandacht en gerechtigheid.. naar een plaats aan de Tafel.